

Po přestávce, kolem 23. hodiny, zahájil Václav Havel další část rokování rozšířeného krizového štábu.

Václav Havel: [...] a ubejvá nás, což je škoda. Je nás už míň, než nás bylo před pauzou, což bylo před hodinou, myslím. A to je první důvod. Byť bysme znova udělali pauzu a čekali na ně, tak neuškodí, že mezitím budeme schůzovat, protože nás jaksi demoralizuje, že tak dlouho čekáme. A druhý důvod je, že máme spoustu věcí, které se nás všech týkají, k projednávání i bez Slováků. Jsou to v tuto chvíli dva body. Jeden bod je reference Jirky Hájka o tom, jak před chvílí mluvil s Urbánkem. A druhý bod... A nevím, kterej bod dát dřív a kterej pozděj. Asi tu Jirkovu zprávu dřív. Druhej bod je ten, že jak jsem mluvil s některými přáteli v tý pauze, tak se ukazuje, že je docela možný, pošleme-li ráno tenhle nebo analogickej dopis tomu Adamcovi, tak možná vznikne situace, že získáme čtyřadvacet hodin na to, abychom opravdu začali smysluplně uvažovat o jiný vládě s jiným premiérem.

A my se musíme, abysme těch čtyřadvacet hodin smysluplně naplnili, na to určitým způsobem připravit. Například musí tu ráno být ekonom od Komárka. Dlouhý odletěl na chvíli do Frankfurtu, zejtra se má teprve vrátit. Propustili jsme ho. Ale bylo to krajně důležitý. Protože to už je jedna z těch mezinárodních konferencí o finanční pomoci Československu a tam by měl být nějaký člověk. A někdo jinej než Dlouhý, kterej už je stanovený jako spojka mezi celým ekonomickým týmem a námi, by tu měl být už ráno. Je tady pan Kotrč? Ano. Jako ten, který je v té komisi, která se tou alternativou nové vlády zabývá. A prostě měli bysme tu nějak bejt. To by se mělo prodebatovat a promyslet. Ale to je trochu komplikovanější. Ta zpráva Jirky Hájka je jednodušší, proto by měla být jako první bod, myslím, a pak bysme ještě měli o týhle alternativě mluvit a vůbec byste řekli, co všechno vám během tý pauzy proletělo hlavou. A dál to řídí Radim.

Radim Palouš: Tak Jiří, prosím kdybys byl tak laskav.

Vynechán diskusní příspěvek Jiřího Hájka, který hovořil o svém soukromém rozhovoru s generálním tajemníkem ÚV KSČ Karlem Urbánkem, jenž k němu dal podnět. Urbánek vyjádřil přání jednat co nejdříve s Václavem Havlem, případně i jinými zástupci OF, o politické situaci. Podle Hájka působil dojmem člověka, kterému velmi záleží na tom, aby toto jednání vyústilo v oboustranně přijatelnou dohodu. Zároveň však zpochybnil požadavek abdikace prezidenta Gustáva Husáka do 10. prosince 1989, který OF vneslo. Sdělil, že prezident je volen na ústavou dané období, které se naplní v polovině roku 1990, a sám Husák není ochoten před tímto termínem odstoupit. Urbánek dále – poté, co označil současné složení federální vlády s 15 komunisty za nerozumné – zpochybnil taktéž personální návrhy OF a

VPN. Charakterizoval je jako nevyvážené a řekl, že právě o těchto základních problémech by chtěl se zástupci OF jednat. Poté by mělo dojít k rozhovorům u »kulatého stolu«, k nimž by se ještě přidružili zástupci politických stran a společenských organizací sdružených v Národní frontě. Zástupci KC OF se rozhodli, že nebudou revokovat svůj požadavek odstoupení prezidenta Gustáva Husáka do 10. prosince 1989 a k jednání s vedením komunistické strany se vyjádřili kladně.

Václav Havel: Já mám osobní zkušenost s Husákem takovou, že když je ponížen, musí přinejmenším trošičku ponížit i toho, kdo ho ponížil, že jo. Když on musí kleknout, musí ten druhý trochu pokleknout. A to je ta jeho hra o ty týdny. Já mám dojem, že z toho jednou vyhlášeného požadavku nemůžeme z mnoha různých důvodů ustoupit. A oni si to představují tak, že můžeme každý den měnit svá rozhodnutí jako oni. To my nemůžeme. Ta veřejnost je prostě napružená, má stav zesílené pohotovosti (divadelníci a studenti mají stávkou) a upíná se k datu příští neděle. Něco se musí stát. Přinejmenším by se mělo stát to, že odstoupí Husák, že se nějak smysluplně znovu přestrukturuje Adamcova vláda a že se eventuálně ještě cosi málo provede s Pitrovou vládou, což už není tak důležitý. A propustit ty [politické] vězně, samosebou. Když se nestanou tyto tři věci, tak generální stávka bude, i kdybysme ji chtěli odvolat, což nemůžeme, protože bysme se stali šašky. Ale nezdá se mi to bejt prostě možný, kvůli jeho osobní paličatosti riskovat skutečně naprosto nevyzpytatelný výbuch vášní a jakejchsi poloobčanských válek nebo něčeho takovýho, na což je ta situace zralá. To prostě nepřichází v úvahu a budeme-li mluvit s panem Urbánkem, tak mu to – myslím – musíme jako první věc říct, ještě než začne mluvit.

Radim Palouš: Jirka.

Jiří Dienstbier: Já mám takový pocit, takovou představu, že by existovalo dobrý řešení. Já jsem už o něm tady s některými mluvil, bude samozřejmě pro mnohé těžce akceptovatelný, ale vyřešilo by nám spoustu nejrůznějších problémů. Kdybychom byli schopni jako Občanské fórum za svého kandidáta na prezidenta podporovat Alexandra Dubčeka v této konkrétní situaci – poté, co byla odvolána nebo odsouzena invaze do Československa –, tak bychom měli obrovský prostředek nátlaku na to současné vedení. Protože to by bylo jaksi symbolické ve vztahu k tomu, k čemu teďka došlo – k odsouzení invaze. Dále bychom měli vyřešeny ještě některé další problémy. Ten Dubček samozřejmě pro spoustu lidí nebude přijatelný, není to vůbec žádný ideální kandidát a tak dále, ale z toho politickýho hlediska by to mohlo bejt skutečně velice užitečný. Jistou autoritu má, mnozí lidé by ho jako prezidenta přijali. On se nakonec zachoval takovým způsobem, že sice těch dvacet let víceméně mlčel, ale nikdy nepřekročil určitou bariéru. Tím bychom měli také Slováků jako prezidenta a to by nám

otevřelo jistý manévrovací prostor i ve vztahu k tomu Adamcovu premiérství. Tím, že by fórum podporovalo Dubčeka, by definitivně zmařilo jakékoliv naděje Adamce na to, aby mohl uvažovat o prezidentství. A mohl by uvažovat už jenom o tom, že se může po jistou dobu uchovat jako ministerský předseda. A v této situaci, kdyby tedy třeba Komárek a tým ekonomů převzali ten ekonomický úsek a začali ho vést směrem k tržnímu hospodářství a obsadila se alespoň některá politická ministerstva, tak bychom mohli přejít k tomu postupnému obsazování té vlády takovými lidmi, kteří by nám vyhovovali. Já vím, že by to bylo velice obtížný, že spousta lidí prostě nebude chtít toho Dubčeka z nejrůznějších důvodů, a jestliže se o tom bude politicky uvažovat a podařilo by se nám třeba přesvědčit studenty a tak dále, aby toho Dubčeka akceptovali jako tedy jistou ne ideální, ale přijatelnou variantu k zajištění toho přechodu, tak si myslím, že by to bylo politicky nejšťastnější řešení v této chvíli.

(Z jednání odešel Jiří Hájek.)

Radim Palouš: Vašek Benda, Jiří Křížan.

Václav Benda: Já přeci jenom musím ještě znovu upozornit na jednu analogii, abych podpořil Vaškovo mínění proti mínění profesora Jičínskýho. Podobně jako zde sedíme, jsme seděli v osmačtyřicátém a podobnými argumenty jsme se přihlašovali k Ludvíku Svobodovi jako prezidentovi s tím, že to nebude významné a že to má mnohé jiné pozitivní stránky a tak dále. Ukázalo se, že v situaci krize, právě proto, že krize byla zcela neústavní povahy, tak prezident nabyl celé řady jaksi neústavních pravomocí anebo neústavního významu a jeho nevhodné chování se výrazně přičinilo o to, co se stalo.

Radim Palouš: Křížan, Kocáb.

Jiří Křížan: Já bych jenom znovu připomenul to, že naše formulace toho požadavku jeho odstoupení k desátému prosinci – jako že ji nelze vysvětlovat tak kategoricky. To je hra se slovíčky, na kterou veřejnost nepřistoupí. To si můžeme my vysvětlit, že to lze tak či onak, ale nikomu to nevysvětlíme na Václavském náměstí ani v Brně ani nikde jinde!

Radim Palouš: Tak teď byl Kocáb.

Michael Kocáb: Já jsem chtěl říci, že dlouhou dobu, asi pět dnů, jsem se ptal studentů, hlavně studentů, na názor na Dubčeka. Tam je názor naprosto jednoznačnej. Ale ještě si myslím, že druhá důležitá věc je, že se to musí řešit v souvislosti s předsedou vlády. Protože například kombinace Dubček – Adamec by byla zklamáním a ohromnou peckou jak pro mě, tak pro studenty. Já bych to považoval za prohru. Ale umím si představit kombinaci jinou, řekněme Dubček – Sacher nebo Dubček – Komárek. Čili si myslím, že nemůžeme říct Dubček, aniž bysme znali jméno premiéra.

Radim Palouš: Tak teď Jičínský.

Zdeněk Jičínský: To, co říkal doktor Benda o únoru, tak to je samozřejmě pravda, ale svým způsobem ty ústavní –

Václav Benda: To bylo v osmašedesátém. To bylo přeřeknutí.

Zdeněk Jičínský: No ne! Tak ono se to svým způsobem vztahuje i na únor 1948. Tam byla ústavní krize taky, ale jaksi formálně to prošlo určitým způsobem při zachování platný ústavy. Ale Václave, ty si vzpomínáš, že jsme přece říkali: Když on neodstoupí, tak ho vyzveme.

Václav Havel: To jsme udělali.

Zdeněk Jičínský: Ne! To není pravda! Ještě jsme o tom mluvili potom dodatečně, že když on do desátého neodstoupí, tak mu napíšeme ten dopis, který bude sestávat... Uveřejníme jaksi výzvu, která bude sestávat z těch dvou vět. A pro to budeme organizovat třeba petiční akce a tak dále.

Radim Palouš: Láďa Lisů.

Ladislav Lis: Já bych upozornil na to, že Václav tady ze začátku řekl, že Dubček neprojde v parlamentu. A musíme si uvědomit to, že asi ze čtyřset poslanců [je] jen třicet poslanců asi nebo čtyřicet z těch jiných stran. Že tedy parlament, když se zablokuje – a jsou v něm komunisté a ti budou jednat podle pokynů, který dá Urbánek –

Zdeněk Jičínský: Oni zrušili vedoucí úlohu strany.

Ladislav Lis: Ale ti poslanci jsou pořád komunisté!! (Několik osob hovoří najednou.) Ale právě, že ten Husák ani Adamec nemají zájem na tom, aby Dubček byl [prezidentem]. To je podle mého názoru velmi prestižní otázka a oni se podle mého názoru zablokují! Toho Dubčeka nemůžou připustit a nepřipustí a udělají právě tu blokádu v tom parlamentu.

Radim Palouš: Jiří Dienstbier.

Ladislav Lis: Vedoucí úloha je něco jiného.

Radim Palouš: Jiří Dienstbier.

Jiří Dienstbier: Prosím vás já prostě shrnu ještě jednou, co jsem se tady pokusil říct. Já jsem si vědom naprosto všech úskalí, který by s tím Dubčekem souvisely. Jsem si vědom toho, že v určitých kruzích je jakýsi emotivní vztah vůči tomu. Jsem si vědom toho, že ten Dubček je nerozhodnej člověk. Ale to si myslím, že je ten nejmenší argument, protože on je dneska už v takové fázi, že my bychom snad byli schopni obklopit ho takovými lidmi, aby si dal říct a rozhodoval tedy tak, jak je třeba. Ale já teď mluvím o konkrétní politické situaci, v jaký jsme! Kdyby tedy fórum bylo schopno už tomu Urbánkovi nebo tomu Adamcovi jasně říct, že bude podporovat Dubčeka na prezidenta, v této situaci bezprostředně po odvolání nebo odsouzení invaze, tak znovu jenom shrnu ty výhody, které to má: My bychom byli iniciativní. My

bychom vytvořili obrovské tlak na to, aby ten Husák za této situace odstoupil. Definitivně bychom zbavili Adamce možnosti uvažovat o jeho prezidentství. Měli bychom Slováka prezidenta a měli bysme úplně jinou vyjednávací pozici, poněvadž bysme měli jeden kámen, tedy tu prezidentskou funkci. Já vím, že z různých emotivních a jiných důvodů je jistě spousta argumentů proti tomu. Ale jestliže teda tohleto nepřijmeme, tak musíme si říct, kdo teda by mohl být tím prezidentem, ale ne takový návrh jako Hanzelka a podobně, který by samozřejmě mohl být třeba dobrým prezidentem, nebo Šabata, jak navrhuje Olga. Ale myslím si, že neexistuje jiná osoba, která by mohla být takto naprosto utilitárně politicky využita pro pokud možno onen pokojný přechod k demokracii. To je vše. Pokud se proti tomu polemizuje, tak já všechny tyto polemiky a otázky a námitky uznávám a vím, že to tak teda zkrátka je, ale chceme-li hledat jak dál, tak musíme vyjít jenom z toho, co máme. Máme prostě takové lidi, jací jsou k dispozici, nikoho jiného. A pak je třeba prosazovat toho, který splňuje naše potřeby nejlépe. Toť vše a už k tomu nebudu mluvit.

Radim Palouš: Saša.

Václav Havel (polohlasně Paloušovi): Michael.

Radim Palouš: Po něm.

Alexandr Vondra: My jsme předložili novou ústavu dneska, jestli se nepletu. Je tam referendum, v té ústavě?

Jiří Dienstbier: Jo, je tam.

Zdeněk Jičínský: Teď mluvit o nové ústavě, pánové –

Alexandr Vondra: Ne, to je jenom jedna otázka. Ano nebo ne?

Jiří Dienstbier: Je, no.

Alexandr Vondra: Nešlo by to teda nějak vyřešit, že by –

Zdeněk Jičínský: To tedy nešlo, protože se musí přijmout nový ústavní zákon!

Radim Palouš: Michael.

Michael Kocáb: Zajímalo by mě, abysme se vyjádřili k jedné věci, kolem které pořád chodíme. Možná ani nechodíme, možná já, možná študáci. Já si myslím, že pro spoustu lidí (a pro študáky určitě) je taková symbolická osoba – a myslím si, že podceňujeme to, že jsme nerozjeli žádnou kampaň, která se dá udělat během tejdne, čtrnácti dnů třema čtyřma vystoupeníma v televizi – je Vašek Havel. Pro mě to je osoba, buditel, který nějakým způsobem celou tuhle záležitost dlouhodobě vybudil, samozřejmě s okruhem lidí, s kterými spolupracoval. A je to pro mě záruka demokracie a nepokračování linie, které se bojím, reformního komunismu, který by se mohl upevnit právě v té pozici Dubček – Adamec nebo Dubček – Čalfa.

Radim Palouš: Teď byl nejdříve Křižan a pak Jirka.

Jiří Křižan: Ne, já ne.

Radim Palouš: Ne. Jirka tady.

Jiří Dienstbier: Samozřejmě to je úplně jiná koncepce. Pokud by Vašek teda s ní souhlasil. Pokud já vím, ty by si... Na to je třeba se nejdřív zeptat. Ty bys v případě potřeby tu funkci přijal, nebo ne? Protože zatím Olga a jiní říkají, že ne a že to nepřichází v úvahu.

Václav Havel: Já samozřejmě prezidentem být nechci. Ale pakliže se situace vyhročí tak, že v zájmu vlasti bude, abych jím na krátkou chvíli byl, jsem schopen jím být. Protože jsem zájmy vlasti vždy nadřazoval nad zájmy své osobní, jinak bych býval nebýval ve vězení a tak dále. Ale já pevně doufám, že zájmy vlasti nebudou nadřazeny nad zájmy mé osobní a že budu moci vysublimovat do literatury.

Jiří Dienstbier: Ale Vašku, to takhle nejde, protože na tom totiž je založena celá politická koncepce. Máme-li se bavit teda o politické koncepci, tak pak je potřeba vědět, jak to je. Pak ale jdeme úplně jinak, poněvadž jdeme: Ano, Havel for president! Je to prostě zásadní a rozhodující, na to seženeme na náměstí miliony lidí. Je to prostě absolutní požadavek a od toho se potom bude odvíjet úplně všechno jinak. Čili ty musíš říct teda, že se dávaš naprosto k dispozici, a pokud se taková koncepce přijme, tak pak samozřejmě jsme někde jinde.

Václav Havel: Je-li taková koncepce jediná možná, aby tady nebyl chaos, občanská válka a všechno to nedopadlo špatně, tak na to samozřejmě přistoupím. Jenomže se mi zdá, že taková situace není přece. Že by tohle by byla jediná koncepce, která může zachránit vlast!

Radim Palouš: Kocáb, Jičínský, Benda.

Michael Kocáb: Já chci říci tohleto, protože tuhleto myšlenku mám už dlouhou dobu a neměl jsem příležitost ji tady takhle sdělit, jelikož doba nebyla zralá. Tak jsem sám na vlastní pěst si oťukával tu možnost. A to mi věřte, že teď kon vám řeknu svatou pravdu. Ptal jsem se na to Krejčího, aby to urgentně zjistil u Adamce, a odpověď zněla, že ty dva se potřebují. Tak samozřejmě, to je verze Krejčího, kterej chce zachránit kůži Adamce, ale že by tam podpora byla. Proto jsem se upínal na toho Adamce. Ale zrovna tak jsem o tom mluvil na sovětský ambasádě, kde to přijali jako verzi a nějak se tomu nepodivovali. A řekli, že v podstatě... Nebo si mysleli, že to je jako možný. A pak jsme vymysleli ještě s Horáčkem tu věc – (pousmání) to už je zase na divoko –, že bysme mohli zajet do Moskvy. Tam by se to dalo prostě uhrát. Já vám garantuju, že by to vyšlo. (Všeobecný smích.)

Jiří Dienstbier: Gorby by tě dosadil.

Václav Havel: Rockový zpěvák v Kremlu vyjednává, že divadelní dramatik bude prezidentem. (Smích.)

Zdeněk Jičínský: Jednu poznámku. Tady Lád'a Lis mluví o tom, že parlament nezvolí Dubčeka, a vy si myslíte, že parlament zvolí Václava Havla? No ne, tak zvolil by ho stejně, jako by zvolil Dubčeka. Ale pokud teda bude přenos v parlamentu veřejnej a tak dále, tak si myslím, že parlament jaksi tě zvolí.

Radim Palouš: Já si myslím též.

Zdeněk Jičínský: No, to je jiná věc! Podívejte se, já samozřejmě jaksi úlohu Václava Havla v poslední době ve společenském a národním vývoji českého národa samozřejmě vysoce oceňuju. Ale upozorňuju na jednu věc. My tady opravdu jednáme v příliš úzkém kruhu a naše názory nereflektují celé široké spektrum názorů nejširších vrstev společnosti. Myslím že tuhleto skutečnost my velmi podceňujeme a podceňujeme i ten moment, o čem hovořil Michael, o tom nebezpečí reformního komunismu. Já myslím, že to nebezpečí reálně neexistuje v té podobě Dubček – Adamec. A myslím, že podceňujeme jeden moment, že opravdu to odvolání invaze je obrovská skutečnost, která má nejenom jaksi národní, ale i mezinárodní význam. V tomto směru je Dubček jako jediná osobnost politická, která v mezinárodním světě tuto autoritu má. Václav Havel má samozřejmě taky obrovskou mezinárodní autoritu, ale jiného druhu. A prostě nevyužít tady tohohle momentu se mi zdá chybné. Já si myslím, že k roku 1968 se můžeme vztáhnout ne jako, že bychom chtěli pokračovat v onom pokusu, který tehdy byl potlačen. Ale můžeme se k tomu vztáhnout jako za oněch čtyřicet let minulého vývoje k tomu bodu této národní evoluce, kdy Češi a Slováci učinili pokus o demokratický nebo demokratičtější vývoj, o jistou cestu ke svobodě v tehdejších podmínkách. Je to něco, k čemu se vztahovat v našem národním vývoji můžeme a musíme. A prostě tyhleto komponenty všechny jsou toho druhu, že? Já se plně ztotožňuju s tím, co tady říkal Jirka Dienstbier, protože v podstatě od začátku neříkám nic jiného než argumenty tohohle druhu. A opravdu uvažte, zda spektrum těchto názorů je reprezentativní z hlediska celé české a celé slovenské společnosti. Až přijedou naši přátelé ze Slovenska, tak ti vám jistě řeknou svoje stanovisko.

Radim Palouš: Já bych teď na chvílku dal slovo panu Škodovi.

Jan Škoda: No já už jsem tady o tom Dubčekovi – jak si vzpomenete – v podstatě říkal. Chtěl bych říct svůj názor teďka na to, co je možné a co není možné odhlasovat v parlamentě. Já si myslím, že úroveň těch poslanců se ukázala při tom hlasování o tý vedoucí roli. Ale tam změnili, nebo zlomili, nebo – já nevím – hlasovali proti své vůli ti lidi, od kterých se to dalo očekávat. To znamená, ti naprosto skalní, bezcharakterní, bezpátevní členové KSČ. Já mám obavu, že při hlasování třeba o takový osobě, jako je Dubček, by se zašprajcovali jiný typy lidí. Říkali jste, že je tam čtyřicet poslanců za stranu lidovou a socialistickou. Já absolutně

dneska nemohu říct, že by se nám podařilo prostě přesvědčit naše straníky například, aby pro toho Dubčeka hlasovali. Já jsem přesvědčen, že v té komunistické straně to bude totéž. Prostě, protože to je jiný typ lidí! Je jich tam pár, který má určitě svůj názor, že jo. Čili ten parlament bude schopen odhlasovat klidně to zrušení vedoucí úlohy, ale myslím, že v takovéhle věci by to tak úplně jednoduché nebylo. Poněvadž toho Dubčeka by – nejen mladý, ale ze zásadních důvodů – spousta lidí neakceptovala.

Radim Palouš: A co lidovci?

Richard Sacher: Já jsem názor na Dubčeka už vyjádřil. Ještě bych k tomu chtěl říct, že – marná sláva – je to člověk, který žije, řekl bych, z podstaty. Zatímco, teda pokud jde o vyjádření k panu Havlovi, tak je to ztělesnění té revolty, která v mnohém občanovi žila, latentně, která byla skrytá a kterou pan Havel dokázal vyjádřit a za kterou ten národ vlastně šel a ukázal, co si o těchto postojích myslí. A já si myslím, že tento moment by se měl ocenit. A pokud by se jednalo o hlasování v parlamentě, tak se domnívám, že pro pana Havla by zvedlo daleko víc poslanců ruku nežli pro pana Dubčeka. Já za naše poslance samozřejmě nemohu mluvit, ale určitě se domnívám, že pro Dubčeka by se zvedlo z lidoveckých poslanců daleko méně rukou nežli pro pana Havla. Tím jsem si dost jistý.

Radim Palouš: Benda.

Václav Benda: Za prvé. Neoperujme tady tolik jaksi s míněním nějaký neurčitý široký masu. Zvláště v těchto situacích rozhodují teda aktivní masu. Všichni z nás – nejen jako disidenti – se pohybujeme v těchto aktivních prostředích. [...]

Za druhé. Domnívám se, že právě vzhledem k té kombinaci Slovák a Čech na prezidentském a premiérském postě, pokud se zítra podaří nějaká jednání s Adamcovou vládou, je nutné úvahy o Vaškovi odložit. Nicméně naopak se domnívám, že pokud teda Adamec zítra podá demisi a prodlouží se stav vládní krize, že jediné smysluplné východisko, které zmobilizuje národ a současně i z druhé strany poskytne řešení, je teda vyrukovat naplno s kampaní Havel na prezidenta.

Jiří Dienstbier (polohlasem): S tím souhlasím.

Radim Palouš: Pan Škoda.

Jan Škoda: Já ještě jsem chtěl říct dvě věty, co jsem zapomněl. Že jsem se pohyboval v těchto čtrnácti dnech na obou stranách a že si Václav Havel získal u té druhé strany respekt jako člověk, který nebyl dřív znám a vykládaly se o něm různé fantasmagorie. A u těch předních funkcionářů, který se s ním setkali, získal respekt jako člověk, který je schopen reálně se o něčem dohodnout, který nechce žádné nesmyslnosti a bláznovství a s kterým je možné jednat.

Radim Palouš: Lád'a Lis.

Ladislav Lis: Já bych se přiklonil k tomu, co říkal Václav [Benda]. [...] Myslím si, že ten návrh by bylo třeba [...] a v momentě, kdy bude nebezpečí, že by se to mělo nějakým způsobem zvrtnout, vypálit s tímhle řešením. Já si myslím také to, co páni tajemníci. Že totiž to hlasování v parlamentě pro Dubčeka je něco jiného než pro Václava Havla. Tam tedy skutečně věřím tomu, že by mnohem jednoznačněji prošel kandidát Havel a nikoli Dubček.

Radim Palouš: Jiří.

Jiří Dienstbier: Já bych se ještě skoro vykašlal na to, jak budou hlasovat poslanci v parlamentu, ale chtěl bych upozornit na jinou stránku věci – v tom já souhlasím plně s Vaškem Bendou –, že jestliže teda... Buď vedeme tato jednání, která se tady pořád vedou, a pak je samozřejmě varianta Dubček politicky výhodnější. Ale jestli teda tato jednání buď zkrachují, anebo my se rozhodneme, že dál tímto způsobem je nepovedeme, tak pak je třeba opravdu nastolit naprosto principiálně Havel for president a konec! Pak ale to bude úplně jiná strategie a taktika, než jaká byla dosud. A já jsem pro. Ale to není otázka toho, jestli Havla spíš zvolí poslanci. Nás musí zajímat naše vlastní strategie a nikoli počítání hlasů.

Ladislav Lis: Jirko, ta se přeci opírá o tu skutečnost, kterou posuzujeme, a bereme v úvahu všechny věci. Ale řešíme ji jako fakt.

Radim Palouš: Miller.

Petr Miller: Já si myslím, že ta kampaň by se měla podpořit i na těch závodech. Že by to jednoznačně vyznělo tady na těch prostranstvích, ať by to bylo třeba na Letný nebo tady na Václaváku. To by se dalo zajistit, ale muselo by se to ještě nějak upravit. Ta kampaň by musela bejt vedená cílevědomě a nějak by na ní museli pracovat odborníci. Víte, v té fabrice ta střední generace má zafixovanou podobu tady Vaška Havla jako disidenta, kterej byl neustále zavíranej a kterej je tady autorem samejch problémů, který údajně v tomhle státě vznikaly. A těm dělníkům se to v těch závodech předkládalo tak, že prostě tady jsou ty příčiny nějakých problémů, o kterejch se někde mluví. Prostě se osoba Vaška Havla dostala do popředí a najednou je to člověk, se kterým se musí jednat, se kterým jedná jak strana, tak s ním jedná vláda a najednou ho všichni berou vážně. A teď ten dělník v té fabrice si to neumí srovnat v hlavě, jak je to možný, že za tak krátkou dobu se tohleto všechno stalo. Protože on neví, že třeba je spisovatel a že už pracuje na té věci dlouho. A najednou někdo se vyšvihne nějakým způsobem dopředu a neumí si to srovnat v hlavě. To znamená ještě by se musela na tu podporu... I když samozřejmě říkáte, že ty poslanci by nějakým způsobem hlasovali a tohleto divadýlko kolem, ale mělo by to velkou váhu a museli by na tom pracovat odborníci,

jakým způsobem to teda těm fabrikám podat. Samozřejmě, že ty mladý jsou jednoznačný. To je jasný. Tam problém není. Ale je tady ta střední generace.

Radim Palouš: Pan ministr Miller bude v podobné situaci. (Smích několika přítomných.)

Jiří Dienstbier (polohlasem): Já jdu do kotelny.

Vladimír Hanzel (polohlasem): Ministr zahraničí jde topit do kotelny.

Radim Palouš (velmi hlasitě): Pan ministr Dienstbier jde topit do kotelny.

Jiří Dienstbier: A já jdu do kotelny, pánové. (Odchází za hlasitého smíchu.)

Diskuse o kandidátovi OF na úřad prezidenta republiky pokračovala až do příjezdu delegace Koordinačního výboru VPN v 1.30 hodin. Podporu případné kandidatury Václava Havla vyjádřili i další diskutující – Vladimír Hanzel, Petr Oslzlý a Radim Palouš. Václav Havel na závěr řekl, že je ochoten v případě potřeby kandidaturu přijmout. Vyslovil však podmínku, že by funkci prezidenta zastával pouze do svobodných voleb. Zdeněk Jičínský upozornil, že funkční období prezidenta není svázáno s funkčním obdobím parlamentu a že prezident je zásadně volen na pět let.